

Tanulmány a brit tudományos folyóiratok áráról

A Loughborough-i Egyetem keretében működő Könyvtári és Információs Statisztikai Részleg (Library & Information Statistics Unit = LISU) érdekes tanulmányt tett közzé a brit tudományos folyóiratok árának alakulásáról. Kutatásukban az utóbbi évtized árváltozásait vizsgálták, különös tekintettel a 2000–2004 közötti időszakra. Elemzésükben nemcsak a darabonkénti, hanem az egy oldalra eső árat is vizsgálták. A kutatás – amely tizenkét tudományos kiadó mintegy hatezer folyóiratára terjedt ki – eredetileg az *Oxford Journals* megrendelésére készült.

A tanulmány rengeteg új információval szolgált. Például 2000 és 2004 között a kiadók 27–94%-kal emelték az árakat; az orvostudományi folyóiratok oldalankénti átlagára pedig ugyanezen idő alatt 0,31 GBP-ről 0,98 GBP-re emelkedett.

További információ: <http://www.lboro.ac.uk/departments/dis/lisu/pages/publications/oup.html>

/Library Link News, 2004. november,
<http://iris.emeraldinsight.com/>

(Zubreczki Dávid)

Az Internet Archívum ad helyet a szabad elérésű Szövegarchívumnak

Öt ország tíz nemzetközi könyvtára bejelentette, hogy digitalizált könyvállományukat átadják az *Internet Archívum* (*Internet Archive*) által kezelt szabad elérésű szövegarchívumnak. A *Szövegarchívumban* (*Text Archive*) tárolt tartalom bárki számára ingyenesen elérhető lesz. Bár a munka még csak elkezdődött, máris több tucat nyelven található szövegek az adatbázisban. 2005 januárjában mintegy 27 ezer könyv volt elérhető, ez év első negyedére további 50 ezer tétel bevitelét ter-

vezték, és összesen több mint egymillió könyv vár a sorára. A public domain szerveren elérhető vagy megfelelő módon licencelt könyveket térítésmentesen lehet a képernyőn olvasni, keresni, pdf vagy djvu formátumban nyomtatni.

Az együttműködésben részt vevő könyvtárak között van a Carnegie Mellon Egyetem, amely Milliós Könyv nevű projektjével csatlakozott, a Kongresszusi Könyvtár az Amerikai Emlékezet (American Memory) projekttel, valamint három kanadai és egy kínai egyetem, két indiai intézet, az egyiptomi Alexandria Könyvtár és a hollandiai Európai Archívum. A résztvevők úgy látják, hogy kezdeményezésük a hasonló Google-projekt alternatívájának tekinthető.

/Advanced Technology Libraries, 34. köt. 1. sz. 2005. p. 2./

(Jáki Éva)

A Google új tudományos keresőrendszere

A Google 2004 végén indította a tudósok és az egyetemi kutatók számára fejlesztett új szolgáltatásait, a *Google Scholar* béta-verzióját (<http://scholar.google.com>), amely lehetővé teszi, hogy az információkeresés csak a tudományos szakirodalomra terjedjen ki, ideértve a lektorált cikkek tartalmát (peer-reviewed) folyóiratokat, könyveket, téziseket, kivonatokat és műszaki jelentéseket. A találatokat rangsorolja relevancia szerint, figyelembe véve a cikk teljes szövegét, a szerzőt, a kiadványt, amelyben a cikk megjelent, valamint a rá történt hivatkozások számát. Ezen túlmenően elemzi és tömöríti a cikkben található hivatkozásokat, és külön eredményként közzéteszi, még akkor is, ha az említett dokumentum online nem érhető el. A találatokban lehetnek hivatkozások korábbi munkákra, és olyan publikációkra, amelyek csak valamely könyvben vagy egyéb off-line kiadványban jelentek meg.

Végül a felhasználók elérhetik a szabadon hozzáférhető, vagy az intézményük által előfizetett folyóiratokban publikált cikkek, továbbá a különlenyo-

matok tárolóhelyein található dokumentumok teljes szövegét. Az esetek többségében cikkek kivonatai is elérhetők. A felhasználóknak lehetőségük van arra is, hogy ha egy könyvet keresnek, a „Könyvtár keresése” (Library Search) gombra kattintva megtalálják a lakóhelyükhöz/munkahelyükhöz legközelebb lévő könyvtárat, ahol a kért könyvet kölcsönözni tudják.

/Advanced Technology Libraries, 33. köt. 12. sz. 2004. p. 1., 11./

(Jáki Éva)

19. századi online gyűjtemény a Gale-től

A Thomson Gale 18. századi online gyűjteménye (*Eighteenth Century Collection Online*) után hozzákezdett a hasonló 19. századi gyűjtemény digitalizálásához. A 18. századi gyűjtemény a legnagyobb kereskedelmi digitalizálási projekt, amely több mint 150 ezer nyomtatott mű (az eredetiben létező, Angliában megjelent könyvek nagy részének) teljes szövegű keresését teszi lehetővé. Ez mintegy 30 millió oldal elérhetőségét jelenti faksimilében és kereshető formában.

A 19. századi gyűjtemény (*Nineteenth Century Collections Online*) könyveket, napilapokat, folyóiratokat, kéziratokat és időleges (efemer) kiadványokat fog tartalmazni. Az előző század anyagaihoz hasonlóan ebben az esetben is digitalizált faksimile képek és kereshető teljes szöveg állnak majd a felhasználók rendelkezésére.

A gyűjtemény a következő részekből fog állni:

- a *Times Digitális Archívuma* (1785–1985) 19. századi dokumentumokra vonatkozó rekordjai,
- *Az új jogrendszer kialakítása: jogi tanulmányok* (The making of modern law: Legal treatises 1800–1926),
- *Az új gazdaság kialakítása* (The making of the modern economy), *A gazdasági irodalom Goldsmiths-Kress Könyvtára 1450–1850* teljes szövegű online változata (mintegy 12 millió kereshető oldal) – elérhető 2005 tavaszától;
- *19. századi brit folyóiratok* (Nineteenth Century British Periodicals), az Egyesült Királyság és Észak-Amerika általános érdeklődésre számot tartó folyóiratai (1789–1914) – elérhető 2005 végétől;
- *Amerikai regényirodalom* (American Fiction, 1774–1910), *Lyle H. Wrights* és a Kongresszusi

Könyvtár gyűjteménye alapján – elérhető 2005. júniustól;

- *19. századi nyomtatott könyvek* (Nineteenth Century Printed Books), évi 75 ezer cím tematikus gyűjteményekbe vitele az Egyesült Királyság és egyéb állományok alapján – 2006 tavaszán lesz elérhető;
- *Történelmi újságok* (Historical Newspapers), több mint 200 cím az Egyesült Királyság és az USA napilapjaiból digitalizált, kereshető faksimile oldala és cikkek (a Times Digitális Archívum másodpéldánya) – 2006-ban indul.

/Advanced Technology Libraries, 34. köt. 1. sz. 2005. p. 3./

(Jáki Éva)

Az Emerald új adatbázisa vezetők számára

Az Emerald Management Xtra (EMX) a vezetéssel foglalkozó, szakmailag lektorált (peer-reviewed) folyóiratok legnagyobb gyűjteménye, amely online támogatást nyújt a könyvtárosoknak, kutatóknak és oktatóknak, az egyetemek stratégiai vezetőinek.

Az új szolgáltatást az Emerald Group Publishing Ltd. a felhasználókkal tartott intenzív kapcsolat, és a körükben folytatott kutatások eredményei alapján indította. Ezekből az is kiderült, hogy nagy igény van a nem publikált kutatási eredményekre, a konferenciaanyagok frissítésére, segítségnyújtásra az oktatásban és a tananyagok fejlesztésében, a használati statisztikákra.

Az EMX új, kétoldalú kommunikációt lehetővé tévő webplatformon indul. A felhasználóknak is lehetőségük lesz ötleteiket, tapasztalataikat egy független fórumon kicserélni. Az új platform automatikus, IP alapú azonosítást tesz lehetővé, egy egyetemen belül nem lesz szükség a jelszavak és felhasználói nevek használatára. A béta-tesztelés 2004 nyara óta folyik, az üzemszerű indítást 2005 decemberére tervezik.

A többi újdonság mellett az EMX felhasználói kedvezményesen férhetnek hozzá valamennyi Emerald-folyóiratban megjelenő cikk teljes szövegéhez.

/Managing Information, 11. köt. 7. sz. 2004. p. 21./

(Jáki Éva)